

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3327/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.236/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.236/2017/3. számú, valamint a Dabasi Járásbíróság 9.P.20.938/2015/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján hívja fel a Dabasi Járásbíróságot a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó (a perbeli alperes) és a felperes telekzsomszédok, az indítványozó háza a telekhatáron helyezkedik el, így a ház fala a felperes telkével kb. 12–13 méter hosszúságban határos. Az indítványozó 2012. július 26-án birtokvédelmi kérelmet nyújtott be Sülysáp Polgármesteri Hivatal Jegyzőjéhez amiatt, mert a felperes a saját ingatlanán az indítványozó házfalának tövében kaspókat helyezett el és azokat rendszeresen locsolta, egyes virágok levelei a házfalhoz is hozzáérték. Előfordult olyan is, hogy a felperes a műanyag zsákban összegyűjtött hulladékot is az indítványozó házfalánál helyezte el. A jegyző 2012. október 16-án kelt, 7177-9/2012. számú határozatával az indítványozó által előterjesztett kérelemnek részben helyt adott. Kötelezte a felperest, hogy „a saját ingatlanán úgy helyezzen el cserepes virágokat, szemetet, növényeket és minden egyéb tárgyat, hogy azok ne érjenek hozzá [... az indítványozó] házának falához, és abban kárt ne okozhassanak, ennek megfelelően a házfalat jelenleg érintő növényeket és tárgyakat a házfaltól megfelelő távolságra kell elhelyezni”. Egyben kötelezte arra, „hogy a közvetlenül a fal tövébe ültetett virágokat a jelenlegi helyükről távolítsa el, és azokat úgy ültesse el a kertjében, hogy azok locsolása a szomszédos házban kárt ne okozhasson.” A felperes a határozattal szemben keresetet nyújtott be a Monori Városi Bírósághoz (jelenleg: Monori Járásbíróság), mely a keresetet elutasította. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [4] 2.2. Az indítványozó kizárási kérelme következtében a megismételt elsőfokú eljárást a Dabasi Járásbíróság (a továbbiakban: Járásbíróság) folytatta le. A felperes a jegyző határozatának hatályon kívül helyezését, az alperes birtokvédelmi kérelmének elutasítását kérte; vitatta, hogy kifogásolt cselekményei kárt okoznának az indítványozó házában. Az indítványozó állította a károkozást, mivel a növényeket naponta hosszabb időn keresztül slaggal locsolták, az eláztatta a házfalat és repedés is keletkezett rajta. A felperes önkormányzati rendeletet is sértett, mivel a virágok elhelyezésekor nem tartotta meg a kötelező telepítési távolságot. Kérte a per megszüntetését arra tekintettel, hogy a felperes keresetének előterjesztésekor anyagi jogi határidőt mulasztott. E körben arra hivatkozott, hogy „rendelkezésére áll” egy 2012. november 9-én, valamint egy 2012. december 13-án érkezett keresetlevél, valamint egy 2012. december 21. napján kelt keresetlevelet elutasító végzés. Hivatkozott arra, hogy a békés birtoklásban megzavart fél jogosultságát vélelmezni kell, ezért a felperes köteles annak bizonyítására, hogy jogosult volt az alperes birtoklásának zavarására, arra jogalapja volt, illetőleg, hogy eljárása nem volt zavaró, háborító, így a bíróság [ti. a korábbi ítéletet hatályon kívül helyező másodfokú bíróság] helytelenül „osztotta ki” a bizonyítási terhet. A Járásbíróság ítéletében a jegyző határozatát megváltoz-

tatta és megállapította, hogy „a felperes azzal, hogy 2012. májusától – 2012. októberéig saját ingatlanán, az alperes házfalának tövében kaspóban virágokat helyezett el, és azokat esős napok kivételével napi rendszerességgel locsolta, továbbá azzal, hogy az általa műanyag-zsákban összegyűjtött hulladékot az alperes házában falához helyezte el; birtokháborítást nem követett el, így a bíróság e körben az alperes birtokvédelmi kérelmét elutasítja”.

- [5] A Járásbíróság az indítványozónak a per megszüntetésére irányuló kérelme kapcsán megállapította, hogy a felperes határidőben benyújtott keresetlevelével kapcsolatban a Monori Városi Bíróság hiánypótlásra hívta fel a felperest, a hiánypótlás azonban tévesen új ügyként került lajstromozásra. Ezért került sor a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására, majd a tévedés észlelésekor a Monori Városi Bíróság az ügyeket egyesítette és az az eredeti ügyszámon folyt tovább. A Járásbíróság az indítványozónak a bizonyítási teher megállapításával kapcsolatos kifogását illetően részletesen kifejtette az álláspontját; megjelölve, hogy az indítványozó mely tényeket tartozott bizonyítani. E körbe tartozik a locsolás rendszerességének, intenzitásának, valamint annak bizonyítása – szükség szerint szakértői bizonyítás kezdeményezésével –, hogy a virágok locsolása károsítja az ingatlanát. A Járásbíróság sem azt nem találta bizonyítottnak, hogy a locsolás a házfalat eláztatta, sem azt, hogy a felperes a műanyag zacskókat hónapokig a házfal mellett tartotta. A Járásbíróság rámutatott arra, hogy az ingatlan károsítását (a fal megrepedését) az indítványozó semmilyen körülmények között nem köteles túrni, azonban ennek tényét és az oksági kapcsolatot az indítványozó bizonyítani nem tudta, szakértő bevezetését a perbe nem kérte, holott ennek szükségességéről, a bizonyítási kötelezettségéről a bíróság kioktatta. Az indítványozó által csatolt, statikus, vezető tervező, szakértő által készített szerkezeti ismertető magánszakértő véleménynek minősül és a bíróság is ekként értékelheti. Az okirat egy általános ismertetőt tartalmaz arról, hogy milyen következményekkel járhat, ha az épület alapozásának alapkörnyezetében a talaj lokálisan átnedvesedik, de a bíróság álláspontja szerint ez nem alkalmas annak alátámasztására, hogy a házfalon található repedés az indítványozó által kifogásolt locsolás következtében keletkezett. Az indítványozó által benyújtott, az internetről letöltött tanulmány szintén nem rendelkezik bizonyító erővel. A CD-n rendelkezésre bocsátott felvétel az indítványozó állítása szerint 2013-ból való, így az nem a perbeli időszakra vonatkozik, ezért bizonyítékként nem vehető figyelembe. Az indítványozó egyébként maga állította azt, hogy a repedések az ingatlanon már 2010-ben, a virágok odahelyezése előtt megjelentek. Az indítványozónak azon érvével kapcsolatban, amely szerint a felperes önkormányzati rendeletet sértett, a bíróság azt állapította meg, hogy a közigazgatási szabályok esetleges megsértése közömbös a zavarás szükségtelen mértékének megállapítása szempontjából. Tekintettel arra, hogy a felek egyező előadása alapján a virágok már nincsenek a házfalnál elhelyezve és a házfalon levő repedés már a vizsgált időszak előtt dokumentálásra került, a Járásbíróság az indítványozó helyszíni szemle tartására irányuló bizonyítási indítványát elutasította.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtktára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, I. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének, XXI. cikk (2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, 25. cikk (3) bekezdésnek, 26. cikk (1) bekezdése első fordulatainak, 28. cikkének a sérelmére hivatkozva kérte. Az ítéletek álláspontja szerint ellentétesek az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikk 1. pontja és 13. cikke rendelkezéseivel, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (a továbbiakban: EJENY) 17. cikkével is. Hivatkozott továbbá arra, hogy álláspontja szerint a bíróságok eljárása olyan mértékű megalapozatlanságot eredményez, hogy a Kúria által követett következetes bírói gyakorlat szerint az ítéletek hatályon kívül helyezése lenne indokolt.
- [8] 3.1. Az indítványozó vitatta a bíróságoknak a keresetlevél befogadásával kapcsolatos döntését. Álláspontja szerint a hiánypótlásként értékelt irat megegyezik a korábbi keresetlevellel, így az elutasításának lett volna helye. Eredeti indítványában ezt jogszabálysértésnek tekintette, indítvány-kiegészítésében pedig ehhez kapcsolódóan az ítélet olyan súlyú megalapozatlanságot állította, amely a hatályon kívül helyezését teszi szükségessé, mivel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [9] 3.2. Az indítványozó idézte, hogy a felperes keresetében a jegyző határozatának hatályon kívül helyezését és az indítványozó birtokvédelmi kérelmének az elutasítását kérte. Álláspontja szerint az ügyben irányadó,

a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 192. §-a alapján a felperes kizárólag a jegyző határozatának a megváltoztatását kérhette volna, a döntés hatályon kívül helyezését nem kezdeményezhette volna. Hivatkozott továbbá az akkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló, 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 341/D. § és 341/I. § (1) bekezdésére. Mindezekből következően nézete szerint a bíróság vagy elutasítja a keresetet, vagy megváltoztatja a jegyző birtokvédelmi határozatát, azonban a birtokvédelmi kérelmet elutasító döntést nem hozhat. Nézete szerint a bíróságok megsértették a régi Ptk. és a régi Pp. hivatkozott szabályait és a felperes kereseti kérelmén is túlterjeszkedtek, megsértve ezzel a régi Pp. 215. §-át is. Mindezek az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdése első fordulatának, 28. cikkének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint az EJEE 6. cikk 1. pontjának a sérelméhez vezettek.

- [10] 3.3. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a régi Ptk. 188. § (1) bekezdésébe és 192. § (3) bekezdésébe ütköző módon megfordították a bizonyítási terhet és ezzel megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a részrehajlás nélküli, pártatlan és tisztességes eljárás-hoz való alapvető jogát, valamint az állam elsőrendű kötelezettségére vonatkozó, Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését is. Az indítványozó álláspontja szerint ő a perben bizonyította mindazokat a tényeket, amelyeket a bíróságok nem találtak bizonyítottak. Az indítványozó vitatta a bíróságoknak a magánszakértői véleménnyel kapcsolatos álláspontját valamint azon döntését, hogy nem állapították meg a birtokháborítást. Ez nézete szerint sérti az Alaptörvény XXI. cikk (2) bekezdését, „a XXIV. cikk (1) bekezdését, ideértve a bíróság indokolási kötelezettségének súlyos megsértését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését a pártatlan bírói és tisztességes eljárás-hoz való alapjogomat, [...] az I. cikk (1) bekezdését, amikor az állam szándékos károkozás elleni védelmi kötelezettségét nem teljesíti és sérti az R. cikk (2) bekezdését is, amikor a birtoksértőre vonatkozóan a törvényi kötelezettségek nem vonatkoznak a tisztességes eljárás-hoz való jog súlyos sérelme okán”.
- [11] Az indítványozó vitatta a bíróságok azon álláspontját, hogy az indítványozó által állított, az önkormányzati rendelet „esetleges megsértése közömbös a zavarás szükségtelen mértékének megállapítása szempontjából”. Nézete szerint pervesztességéhez az vezetett, hogy a bíróságok nem alkalmazták az önkormányzati rendeletet; ez az eljárás sérti az Alaptörvény 28. cikkét és 26. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozó tulajdonjogának a sérelmével kapcsolatban állította, hogy a felperes magatartása tulajdonának a károsodását idézte elő és ennek veszélye azóta is fennáll; a perköltség megfizetésére való kötelezés pedig ugyancsak sérti a tulajdonjogát. E körben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, az EJENY 17. cikkének és az EJEE 6. cikk 1. pontjának és 13. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [13] Az indítványozó szerint önmagában az, hogy a birtokvédelmi perben hozott ítélet ellen „a felhívott szabályhely értelmében” nincs helye felülvizsgálatnak, valamint emiatt a bírói ítéletek is sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében és az EJEE 13. cikkelyében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jogot.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a tényállást iratellenesen állapították meg, a bizonyítékokat hibásan mérlegelték. Ez nézete szerint az ítéletek olyan mértékű megalapozatlanságát jelenti, amely a Kúria által követett következetes bírói gyakorlat szerint az ítéletek hatályon kívül helyezését indokolná. Kifogásolta, hogy a CD-n benyújtott bizonyítékot a bíróság nem tekintette meg. A bíróságok eljárása nézete szerint sértette a jogbiztonság elvét, az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését valamint 28. cikkét.
- [15] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében korábbi indítványát fenntartotta; hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az ítéletek megállapításai iratellenesek, ellentmondanak a perbeli bizonyítékoknak, a súlyos anyagi és eljárásjogi szabálysértések sértik az Alaptörvény V. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikkét, valamint az EJEE 6. cikk 1. pontját, 13. cikkét és az EJENY 17. cikkét.
- [16] A Budapest Környéki Törvényszék ítéletével kapcsolatban az indítványozó kifogásolta, hogy az lényegében nem tartalmaz indokolást, ezáltal sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljárás-hoz való jogát.
- [17] A Járásbíróság eljárásával kapcsolatban az indítvány-kiegészítésben hivatkozott először arra az indítványozó, hogy a „bíró a tárgyalásokon személyemmel folyamatosan ordított, felperesi előadásra vonatkozó reflexióimat, észrevételeimet megakadályozta, eljárási jogaim gyakorlásában megakadályozott”. Mindez a tisztességes eljárás-hoz való alapjogát sérti. Az indítványozó erre vonatkozóan „bizonyítás engedélyezést” kérte az Alkotmánybíróságtól.

- [18] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság rendelkezzen a perrel kapcsolatosan felmerült költségei megtérítéséről.
- [19] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket – az indokolás [24]–[25] bekezdéseiben részletezettek kivételével – kimerítette.
- [20] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkét, XXI. cikk (2) bekezdését, 25. cikk (3) bekezdését, illetve 26. cikk (1) bekezdését csak megjelölte, azonban semmilyen indokolást nem terjesztett elő arra nézve, hogy a bírói döntések miért sértik az Alaptörvény ezen rendelkezéseit, így az indítvány e részeiben nem felel meg a fenti törvényi követelménynek.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos indítványi elem sem felel meg a határozottság követelményének; az indítványozó mind a bírósági ítéletek, mind – az általa konkrétan meg nem nevezett – régi Pp. rendelkezései kapcsán pusztán azt kifogásolja, hogy ügyében nincs helye felülvizsgálatnak. E körben az Alkotmánybíróság utal arra a számos döntésében kifejtett érvelésére is, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése kizárólag a rendes jogorvoslatok vonatkozásában értelmezhető, „[t]artalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy magasabb fórumhoz fordulás lehetősége” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „[f]elülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [22] 4.2. Az indítványozó hivatkozott az EJEE, illetve az EJENY egyes rendelkezéseinek sérelmére is, a tisztességes eljáráshoz való jogának, illetve a tulajdonjogának sérelméhez kapcsolódóan. Az Alkotmánybíróság ezeket a hivatkozásokat nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek, ugyanakkor ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, nem alkotmányjogi panasz keretében; tehát az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz esetén nincs lehetőség a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára.
- [23] 4.3. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, önmagában az I. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét nem tekinti olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {legutóbb lásd pl. 3075/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [24]–[26]; 3070/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [15] illetve 3266/2017. (X. 19) AB végzés, Indokolás [8]}. Ezért az Alkotmánybíróság az ezekre alapított indítványi elemeket nem vizsgálhatta.
- [24] 4.4. Az indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes, ezen belül pártatlan eljáráshoz való joga amiatt (is), ahogyan a Járásbíróság bírāja vele szemben eljár. Ezt az állítását először indítvány-kiegészítésében adta elő, e körben „bizonyítás engedélyezését” kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványban foglaltak „bizonyítására” engedélyt nem kell, de nem is lehet kérni az Alkotmánybíróságtól, mivel állításainak igazolása az indítványozónak az Abtv. 52. § (6) bekezdéséből fakadó kötelezettsége („[a]z indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják”); az Abtv. 57. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratok alapján dönt. Így az Alkotmánybíróság az indítványhoz csatoltan megküldött dokumentumok alapján vizsgálta ezt az indítványi elemet.
- [25] Ezen – az indokolás [17]–[18] bekezdéseiben részletezett – panaszelem tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a pártatlan eljárást megkérdőjelező esetleges bírói megnyilatkozásokkal szemben a régi Pp.

szerint is rendelkezésre álltak perjogi eszközök (lásd pl. régi Pp. 114. §), végső soron a bíróval szemben elfogultsági kifogás benyújtása. Ha a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt követelménynek (hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]). Az indítványhoz csatolt iratanyagból kitűnően az indítványozó ilyen, egyébként a rendelkezésére álló eszközzel nem élt, és ilyen irányú sérelmére a fellebbezésében sem hivatkozott, vagyis sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem vitatta a Járásbíróság pártatlanságát, ezért az indítványozó e körben nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát. Mindezekre tekintettel az indítvány e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt követelménynek.

- [26] 4.5. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel az Alkotmánybíróság „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” (elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]).
- [27] „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel (elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]). Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon (elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4])” (3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]). „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” (elsőször lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]).
- [28] Az Alkotmánybíróság a bíróság – az Alkotmánybíróság által a fentiek szerint felül nem bírálható – tényállás-megállapítási hatáskörébe tartozónak tekintette a keresetlevél befogadhatóságának kérdését (lásd: Indokolás [8]), az indítványozó által a kereseti kérelemhez kötöttség megsértésével kapcsolatban felhozott érveket (lásd: Indokolás [9]), a bizonyítási teher kiosztásával kapcsolatos indítványozói érveket (lásd: Indokolás [10]), a tényállás megállapításával, illetve a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos indítványozói érveket (lásd: Indokolás [14]–[15]).
- [29] 4.6. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Ezért az Alkotmánybíróság, miután megállapította, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg, azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntések alaptörvény-ellenességének a keltete.
- [30] 4.7. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmével kapcsolatban – a tulajdonjog állított sérelméhez kapcsolódóan – az indítványozó álláspontja szerint „az ítéletek sértették a magán- és családi életem, otthonom tiszteletben tartásához való alapvető jogomat [...] azáltal, hogy törvényi kötelezettségük ellenére nem alkalmazták a törvény rendelkezéseit ezen alapvető jogaim védelmében.” Tekintettel arra, hogy az indítványozó

e körben is a döntések jogellenességére utal, azok tartalmát (ti. a birtokvédelmi kérelem elutasítását) vitatja – ám ezeknek a kérdéseknek a felülvizsgálatát az Alkotmánybíróság az indokolás [24]–[25] bekezdései szerint nem végezheti el –, e körben fel sem merülhet a bírói döntés alaptörvény-ellenességének a kételye.

- [31] 4.8. Az indítványozó részletesen, az Alkotmánybíróság döntéseit és szakirodalmat is idézve kifejtette érveit azzal kapcsolatban, hogy álláspontja szerint miért sérült a tulajdonhoz való joga. E körben azonban megkerülhetetlen abban a ténykérdésben való döntés, hogy a felperes magatartása és az indítványozó házában bekövetkezett károsodás között van-e ok-okozati összefüggés. A Járásbíróság ítéletében részletesen indokolta, hogy az ok-okozati összefüggést miért nem tartotta bizonyítottnak, a birtokháborítást (a tulajdonjog sérelmét) megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság a bíróságoknak ebben a ténykérdésben hozott döntését – az indokolás [24]–[25] bekezdéseiben foglaltak okán – nem bírálhatja felül, ebből következően az Alaptörvény XIII cikk (1) bekezdésével kapcsolatban felvetett indítványozói érvek alapján sem merül fel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételye.
- [32] 4.9. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz fűződő jogával kapcsolatban mind az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, mind a XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott; e jogának sérelmét több szempontból is állította. Bár az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot biztosítja (amely szerv – a jegyző – eljárását az indítványozó nem kifogásolta), az Alkotmánybíróság ezt az indítványozói hivatkozást tartalma szerint, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indítványként értékelte.
- [33] A tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogra az Alkotmánybíróság az eddigiekben követett gyakorlatában a hatósági és a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásként tekintett. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében nem kétségesen eljárási természetű alapjogot ismer el, amelynek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” (ABH 1998, 91, 95.).
- [34] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozó érveinek egy része azt kifogásolja, hogy sem a Járásbíróság, sem a Törvényszék nem indokolta megfelelően a döntését. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott az Alkotmánybíróság hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]).
- [35] A Járásbíróság részletesen, koherens módon megindokolta mind a bizonyítási teher kiosztásával kapcsolatos álláspontját, mind pedig azt, hogy egyes állításokat miért nem talált bizonyítottnak; az ítéletében foglalt egyéb megállapításokat, így összességében az ítéletét. Bár a Törvényszék ítélete nem tartalmaz részletes indokolást, azonban az elsőfokú ítélet helybenhagyásának indokait tartalmazza: „[A]z elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, és helyes volt az arra alapított jogi döntése is. Az [...]indítványozó] fellebbezésében olyan új tényt, körülményt, vagy bizonyítékot nem hozott fel, amely alkalmas lehetett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és döntés megváltoztatására [...]. A fellebbezésben foglaltak kapcsán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés nem volt megállapítható, az eljárási szabályok maradéktalanul betartásra kerültek, így az alperes által indítványozott hatályon kívül helyezés nem volt indokolt. A fellebbezésben csupán általánosságban konkrét megjelölés nélkül sérelmezett pontatlan, téves, illetve hiányos ítéleti tényállásra való hivatkozás megalapozatlannak tekinthető”.
- [36] Az, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, nem tartja elégségesnek, illetve álláspontja szerint annak másra is ki kellett volna térnie, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a gyanúját.

[37] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, 52. § (6) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította. Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztése kérdésében nem kellett döntést hoznia. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak helyt adó döntése esetén sem rendelkezhetett volna az indítványozónak a perrel kapcsolatosan felmerült költségeinek a megtérítéséről.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2218/2017.

